

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

W uzupełnieniu wykazu czynności c. k. Dyrekcji policji we Lwowie (Ob. nr. 23 Gaz. Lwowsk.) podajemy następujące dalsze sprawozdanie:

Między osobami przyzymanymi z urzędu w ciągu roku zeszłego było 805 chorych, a między temi 7 cierpiących obłąkanie, a 206 syfilitycznych oddano do szpitalu. — W ciągu roku 1856 wydano 10.026 stronom nowe paszporta i kartki przepustne: cudzoziemcom, zamysławającym dłużej bawić we Lwowie 445, tudzież przejeżdżającym cudzoziemcom i nienależącym do Lwowa osobom 1467. Razem 1912. — Kart pobytu i meldunkowych wydano 39.772. Do protokołów paszportowych wciągnięto 47.803 dokumentów podróży i 279 paszportów domokrajnych, wydano 144.246 wizów paszportowych, oceniono 137 sztuk teatralnych. Z zagranicy nadeszło 1249 przesłanych ksiązek w ogółowej wadze 532 cetnarów 8 funtów wagi celnej dla rewizji w myśl ustawy o druku. Z gazet zagranicznych pociągnięto 6 z wydanych we Lwowie 8 pod rozpoznanie. — W depozycie znajduje się 368 numerów z gotówką 10.916 złr. 24 kr., 8 numerów z obligacyami wynoszącymi 1740 r., 11 numerów z wekslami 5531 r. 44 kr., 43 numerów obejmujących 68 sztuk fałszyfikatów w ogółowej kwocie 87r. 16kr., 413 numerów rozmaitych przedmiotów, jako: precyozów, sukni i innych rzeczy. Ogółowa liczba spraw podanych do c. k. dyrekcji policji we wszelkich oddziałach, wynosiła 33.298.

(Mianowania. — Losowanie obligów.)

Wiedeń, 17. lutego. Jego Excelencya minister sprawiedliwości mianował zastępcę prokuratora państwa w Przemyślu, Józefa Wang, prokuratorem państwa we Lwowie, a opróżnioną przy prokuratorji państwa w Przemyślu posadę zastępcy z charakterem sekretarza rady nadał adjunktowi sądu krajowego we Lwowie, Aleksandrowi Jasióskiemu.

— Ministeryum handlu nadało w porozumieniu z ministrem spraw zewnętrznych nowo-systemizowaną posadę kanclerza konsulatu przy c. k. jeneralnym konsulacie w Frankfurcie n. M. dotychczasowemu wicekanclerzowi c. k. konsulatu w Konstantynopolu Adolofowi Am Pach Grünfelden.

— Dnia 2. marca r. b. o godzinie 10. zrana nastąpi na mocy najwyższego patentu z 31. marca 1818 roku 284te losowanie dawniejszego długu państwa w przeznaczonym na to lokalu w domu bankowym przy ulicy Singerstrasse.

Ameryka.

(Czynności w senacie Stanów zjednoczonych.)

Nowy York, 29. stycznia. W senacie w Washingtonie złożony został komitet rozpoznawczy dla zastanowienia się nad tem, czy nie należałoby wysłać na archipelag indyjski komisję do rozpoznania praw monarchicznych, jakie rości rząd holenderski do wielu wysp znajdujących się na tamicznych wodach. Bil względem telegrafów podmorskich odesłała izba reprezentantów komitetowi dróg i komunikacji.

— Na pokładzie paropływu „Tennessee“, który miał odpłynąć do Nikaraguy, uwięziono kilku korsarzy. Dwóch zamknięto zaraz w więzieniu, gdyż niebyli w stanie złożyć potrzebnej kaucyi.

— Obrady nad angielsko-amerykańskim traktatem względem Ameryki centralnej miały rozpocząć się w senacie dnia wczorajszego.

Hiszpania.

(Straż publiczna. — Wybory. — Wiadomości bieżące. — Poddanie się szefa bandy Hierros.)

Z Madrytu piszą pod dniem 6. lutego. Minister wyznań i sprawiedliwości wezwał okólnikiem wszystkich biskupów, ażeby nie-

zwłocznie nakazali plebanom utrzymywać nocną straż przy swoich kościołach ku ochronie od wzmagających się coraz bardziej kradzieży.

Madryt, 11. lutego. Przy wyborach municypalnych na prowincyi odniosło przewagę stronnictwo konserwacyjne. — Wieść o usunięciu z posady marszałka Concha, jeneralnego gubernatora Kuby, jest zmyślona. Gazeta urzędowa donosi o wykryciu składu broni i amunicji w teatrze rozmaiłości. Dyrektora przytrzymano.

Madryt, 12. lutego. Wybory deputowanych do Kortezów wypadną zapewne na korzyść stronnictwa konserwatyistów. — Marszałek Narvaez wyzdrowiał już po krótkiej słabości. — Dzienniki utrzymują, że na radzie ministeryalnej uchwalono już stanowczo, by z płacy urzędników nieodciągano na przyszłość żadnych już nalezytości.

— Szef karlistowskiej bandy „Hierros“, D. Casimiro Villalain oświadczył drugiemu kapitanowi powiatu w Burgos pisemnie, że on i towarzysze jego powstałi roku 1854 i 1855 tylko dla tego, że, monarchę i religię widzieli być zagrożoną, lecz po ich terażniejszym uchwaleniu postanowili wrócić każdy do swej siedziby, zachować się spokojnie i rządowi oddawać bezwarunkowe posłuszeństwo.

O szczegółach spisku odkrytego w Barcelonie donoszą między innymi, że znaleziono i zabrano znaczny skład broni ukrytej.

Anglia.

(Sprawy w parlamencie. — Sprawa księstw Naddunajskich.)

Londyn, 13. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby wyższej oznajmił lord Derby, że zaraz po złożeniu dokumentów w sprawie chińskiej na stole Izby, wniosie mooyę odnoszącą się do tej sprawy. Następnie wyraził szanowny lord ubolewanie swoje, że rząd ma zamiar proponować odnowienie przywileju banku. W roku 1848—49 komitet mianowany do rozpoznania kwestyi owczesnego przesilenia finansowego i handlowego wypracował ważne sprawozdanie znajdujące się jeszcze w posiadaniu Izby. Wnosi więc lord Derby, jeżeli rząd niezamierza mianować komitetu do rozpoznania kwestyi odnowienia przywileju banku, ażeby pomienione sprawozdanie kazał drukować i rozdać między członków Izby. *Hrabia Granville* oświadczył, że rząd może uczynić zadość temu żądaniu. *Lord Brougham* zwrócił uwagę Izby na prawa własności kobiet zamężnych. Wskazał niedostateczność ustawy w tym względzie niemogącej przeszkodzić, by mąż rozrzutny nieroztrwonil majątku żony nabytego jej własną pracą. Na poparcie swych uwag przytoczył mowca kilka przykładów o kobietach zawisłych od mężów, ale rzeczywiście separowanych, które pracą własną i oszczędnością zebrały majątek, a potem marnotrawstwem mężów przywiedzione zostały w najdotkliwszy uiedostatek. (Za odejściem poczty toczyły się dalsze rozprawy.)

— *Times* zawiera artykuł przeciw połączeniu księstw Naddunajskich i pisze między innymi: „Zafatwienie sprawy odnoszącej się do księstw Naddunajskich ucierpieć tylko musi ogłoszeniem takiego manifestu, jaki przed kilkoma dniami ogłoszono w *Monitorze*. Mamy jednak otuchę, że przenikliwość Cesarza Francuzów osądzi należyćie ważność tej sprawy i jej doniosłość i że postępowanie oparte na sprawiedliwości i zasadach zdrowej polityki będzie wkońcu ze strony dworu francuskiego potwierdzone. Gdyby sprzymierzeni dozwolili na zjednoczenie księstw Naddunajskich i na takie tym sposobem nadwężenia praw Sułtana, natenczas okazałoby się prędzej lub później, że na próżno wiedliśmy wojnę. Interesa Europy tego wymagają, by zatrzymano i nadal taki stan prowincyi wspomnianych, jaki istniał od tylu już wieków i by w tak ważnej sprawie nie przedsiębrao doświadczeń na los szczęścia. Sądzymy, że jest obowiązkiem Anglii, by się oświadczyła przeciw wszelkiemu nadwężeniu całości państwa tureckiego i by stanąć w obronie postanowien w dywanie raz już powziętych.“

Francya.

(Pocztą paryską. — Otwarcie sesji prawodawczej zapowiedziane. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z-nad Senegalu. — Ewakuacya Grecyi. — Palenie wódki. — Pół wód ustąpienia hrabi Mortier. — Komisya finansowa. — Urlopy oficerom.)

Paryż, 13. lutego. *Monitor* oznajmia w części urzędowej, że p. Schneider w ciągu przyszłej sesji obejmie urzędowanie prezydenta Ciąła prawodawczego z wszelkimi prerogatywami połączeniemi z tem wysokiem dostojenstwem. — W części nieurzędowej donosi *Monitor*: Cesarz zagai w poniedziałek 16. lutego o 1szej

godzinie w sali marszałków pałacu Tuileryów osobiście sesję przewodawczą roku 1857, i wysłucha przysięgi tych członków senatu i Ciała prawodawczego, którzy jeszcze niedopełnili tej formalności. Wszystkie osoby mające udział w tej ceremonii powinny się najdalej o godzinie pół do pierwszej znajdować w pałacu Tuileryów. Salwy z dział oznajmia początek i koniec ceremonii. — Następca tronu znowu cierpiący, słabość jego jednak nie wznieca obawy. — Kardynał-arcybiskup Morlot przybył do Paryża i zajął mieszkanie w pałacu arcybiskupim. — Słychać, że hr. Morny zamierza zakupić na imię swojej małżonki majątność w pobliżu Petersburga liczącą 2500 dusz z bardzo pięknymi zakładami gospodarczymi. — Minister budowli publicznych wydał rozporządzenie, żeby w niedzielę i święta począwszy od 12tej godziny nie rozsyłano towarów z dworców kolei żelaznej. — Ostatnie wiadomości z nad Senegalu donoszą, że Bélé, jeden z naczelników pokolenia Al-Hadzi w Bakebie wkroczył z gór do Fouty, by zebrać ochotników „w sprawie proroka“. Agitacja ta nie wzniecała obawy, a komunikacja na rzece nie była przerwana. — Oprócz fregat parowych „Asmodée“ i „Cacique“ odpłynął także okręt transportowy „Isiere“ z Tulonu do Grecji dla przewiezienia wojsk francuskich. Sądzą, że ambarkacja wojska i materiału ukończona będzie po dzień 18. lutego, a korpus okupacyjny w pierwszych dniach marca przybędzie do Tulonu.

Dekret w *Monitorze* wyłącza z rozporządzenia wydanego w r. 1854, którym zakazane zostało palenie wódki ze zboża i innych żywności mącznych, wszelkie gatunki ryżu.

Hrabia Mortier zapadł od niejakiego czasu tak dalece na zdrowiu, że zmuszony był wyrzec się swej posady u księcia Hieronima. — W komisji mianowanej do rozwiązania kwestyi finansowych zasiadają hrabia d'Argout i Michel Chevalier.

Komendanci dywizyi wojskowych będą co roku upoważnieni udzielać oficerom na żądanie urlopów, o ile pozwalają na to potrzeby służby, ale nie na dłużej jak do 31. marca, z którym kończy się półrocze zimowe. Ze względu na teraźniejsze widoki pokoju dozwolił minister wojny generałom udzielać na żądanie urlopów oficerom także na dalszy czas w roku, jeśli służba nie cierpi na tem, ale najwięcej na 6 miesięcy tylko.

Szwajcarya.

(Rewizya konstytucyi. — Zwrot papierów zabranych odmówiony. — Rada radykalna fryburska.)

Fryburg, 10. lutego. W sprawie rewizyi konstytucyi piszą do dziennika *Bund*, że rada wielka postanowiła na propozycję komisji przystąpić do rewizyi konstytucyi w ten sposób, że rewizyą tą zająć się ma teraźniejsza wielka rada i pracę swą podać do zatwierdzenia narodu. Propozycję tę przyjęto 76 głosami przeciw 6 (do których należy Schaller, Castella, Fassnacht, Tschachtli, Clement, Vissaula), a odnośnie przeciw 3 głosom; mniejszość domagała się mianowania rady konstytucyjnej do przedsięwzięcia rewizyi zupełnej. Decyzya ta roztrząsana będzie jeszcze po raz wtóry. Następnie zgodzono się na propozycję rady państwa jednomyślnie na amnestyę dla wszystkich skazanych za sprawy polityczne i inne przestępstwa, lecz o kosztach w tej mierze wyłożonych wcale nie wspomniano.

Obwinieni w sprawie neuenburgskiej domagają się od rady związkowej zwrotu zabranych im papierów. Wzięto więc teraz pod rozpoznanie, czyli papiery te odnoszą się w czemkolwiek do wyjaśnienia tej sprawy, i według tego rozstrzygnięte być ma żądanie wydalonych. (Według doniesień *Zürich. Ztg.* miała rada związkowa odrzucić to żądanie).

Dnia 11go b. m. wyszły już wszystkie wojska z Berny.

Radykalna rada państwa we Fryburgu przekonała się nareszcie, że niepodobna opierać się jej dłużej woli narodu wyrzeczonej w ostatnich wyborach do rady wielkiej. Przedłożyła przeto jednogłośnie projekt radzie wielkiej, by amnestywano wszystkich za przewinienia polityczne skazanych, i co też bez żadnego oporu nastąpiło. 67ma głosami przeciw 6 (i tylko tyle też jest wszystkich głosów opozycji radykalnej) uchwaliła rada wspomniona poruczyć rewizyę konstytucyi teraźniejszej radzie wielkiej, a praca ta przedłożona być ma następnie narodowi do potwierdzenia.

Niemce.

(Rozprawy nad ustawą podatków. — Konferencye w sprawie neuenburgskiej. — Ćwiczenia i wykształcenie armii bawarskiej.)

Pruska korespondencya pisze: „Kilka dzienników donosiło, że dla zaszłego z różnych stron oporu przeciw ustawom podatkowym zaprojektowanym od rządu, zamierza ministerium cofnąć niektóre z tych projektów. Wszelkie sprostowania w tej mierze zdają się być wprawdzie niepotrzebne, lecz dla przeszkodzenia dalszemu szerzeniu się wieści mylnych możemy zapewnić, że o takim postanowieniu rządowym wcale nie myślano. Rzecz ma się przeciwnie, gdyż ministerium popierać będzie projekta wspomniane stanowczo i usilnie.“

O konferencyach w sprawie neuenburgskiej donosi dziennik *Zeit* między innymi: „Jak słychać, miał cesarski gabinet francuski przesłać za pośrednictwem posłów swoich w Berlinie, Londynie, Petersburgu i Wiedniu zaproszenia na konferencyę dla stanowczego już uregulowania sprawy neuenburgskiej, ułożywszy się poprzednio z innymi gabinetami, że chociaż protokół z 8. maja 1852 podpisano w Londynie, jest Paryż dla samego już położenia geograficznego i dla negocyacji, jakie się w tem mieście odbywały najnowszymi czasy

w sprawie neuenburgskiej — najwłaściwszem miejscem do konferowania. Odnoszące się gabinety wezwano, by posłów swych wysłały bez straty czasu do Paryża, i zaopatrzyły ich w potrzebne instrukcyje.“

Minichów, 9. lutego. Jak słychać, jest w projekcie nowe rozporządzenie, które świadczy, jak gorliwe są usiłowania król. ministra wojny pod względem wykształcenia armii. Z końcem tego-rocznych manewrów jesiennych ma nastąpić ściągnięcie po jednej brygadzie z każdej dywizyi armii. Brygada składałaby się z 6 batalionów piechoty, 4 szwadronów kawalerji, jednej konnej i jednej pół-konnej baterji, i zostałaby połączona w jednym z większych miejsc załogowych odpowiedniej dywizyi armii. Środek ten jest ze wszech miar bardzo dogodny, i nie wymaga tak znacznych kosztów, jak zwyczajne dotąd obozy. Stosowne miejsca załogowe nie zostały jeszcze stanowczo oznaczone.

Szwecya.

(Rozprawy w Izbach. — Odpowiedź Króla na przedstawienia reprezentacji państwa.)

Sztokholm, 4go lutego. Kwęstya względem zniesienia ustawy o lichwie wywołała wczoraj żywą debatę w senacie. Minister finansów oświadczył się bezwarunkowo za zaprowadzeniem wolnej stopy procentowej. Uchwała została odroczone.

Sztokholm, 6. lutego. Na wczorajszym *Plenum plenorum* Stanów państwa odczytano następującą odpowiedź Króla co do zmiany konstytucyi:

„Wielmożni i t. d.

W piśmie uniznem z 14. b. m. podaliście dobrzy Panowie i mężowie szwedzcy do wiadomości Mojej niektóre po rozpoznaniu na sejmie teraźniejszym przyjęte projekta względem zmiany praw kardynalnych państwa, i upraszaliście o potwierdzenie ich z Mojej strony. Wprawdzie nie skończyłem jeszcze rozpoznania wszystkich tych projektów i nie powziąłem jeszcze decyzji Mojej w tej mierze, zwłaszcza że jedna część projektów wspomnianych jest tego rodzaju, że w razie ich potwierdzenia przez obie władze państwa musiałaby jeszcze otrzymać także i potwierdzenie przyszłego sejmiku państwa — lecz ztemwszystkiem wzięłem pod rozważę te projekta, które zmierzają po części do zmiany §§. 56 i 81 formy rządowej (ustawy konstytucyjnej) i §. 29 oddziału I. porządku sejmiku państwa co do kwestyi względem zmiany praw kardynalnych, tudzież §. 69 formy rządowej co do ocenienia sprawozdań wydziału państwa w pewnych wypadkach, dalej §. 68 porządku sejmiku państwa względem czasu przypadającej rewizyi stanu istnącego kierunku i administracji budżetu, banku i kontoaru długu publicznego, niemniej dodatku do §. 46 porządku sejmiku państwa względem zebrania się stanów państwa na wspólne obrady, a w końcu do zmiany § 110 formy rządowej i §§. 48 i 75 względem porządku sejmiku państwa, a po zasiągnięciu zdania Mojej rady państwa uznałem za rzecz słuszną, przychylić się do Waszych przedstawień, zaczem treść paragrafów wspomnianych o formie rządowej i porządku sejmiku państwa, przytoczona w uniznem piśmie Waszem zatrzymane być ma nadal bez żadnej zmiany.

Oskar.“

Rosya.

(Deputacya kupców angielskich. — Sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych. — Organizacya gubernii sybirskich. — Szkoły wojskowe.)

Petersburg, 7go lutego. Według doniesienia w *Journal de St. Petersburg* miał deputacya zamieszkałych w tem mieście kupców angielskich dnia 2. b. m. posłuchanie u J. M. Cesarza. Do deputacyi tej przyłączył się także i konsul Michele. Jego Mość Cesarz wspominał o zyczliwości, z jaką z woli ś. p. Cesarza Mikolaja ochraniało przez cały ciąg wojny majątek kupców angielskich w Rosyi i o innych w tej mierze względach ze strony rządu, i wyraził nadzieję, że stosunki handlowe między Rosyą i Anglią wzmożą się coraz bardziej z obopólną korzyścią.

Wiadome sprawozdanie roczne ministra spraw wewnętrznych zawiera i inne rubryki, a mianowicie: statystykę zbrodni popełnionych, stan publicznych zakładów, stosunki „inuowierców“, wiadomość o stanie sanitarym i t. d. A chociaż sprawozdanie to odnosi się właściwie do roku zeszłego, to jednak szczegóły w niem zawarte są nietylko pod względem historii wojny, lecz oprócz tego są wielce ciekawe dla najnowszych już dat statystycznych. Rubryka zbrodni liczy 438 rozbojów. W gubernii orenburskiej zaczęli Tatarzyni rabować całemi oddziałami, i dopiero usmierzono ich wysłaniem zbrojnych Baszkirów. W roku tym niezashedźaden wypadek przeniewierzenia się w szafowaniu groszem publicznym. Liczba ogólna aresztantów cywilnych wynosiła 324.391, gdy tymczasem roku 1845 było ich tylko 176.239. Wszystkie więzienia były nadzwyczajnie przepełnione. Pod dozorem policyjnym zostało 10.000 osób, z których przy sposobności koronacyi cesarskiej 9000 utaskawiono. Stan sanitary w ogóle był bardzo niepomyślny. Na choroby epidemiczne zapadło w całym kraju z wyjątkiem Kaukazu i kozaków dońskich 849.706 osób, z których umarło 163.011, z 68 mieszkańców zapadał więc jeden na epidemję. Najwięcej umarło na cholere, która choroba srożyła się najbardziej w południowo-zachodnich guberniach i zebrała 131.107 ofiar.

— Wydanem temi dniami rozporządzeniem nakazana została nowa organizacya gubernii Irkuckiej, Tomskiej, krainy Zabajkalskiej i Semipalatyńska we względzie administracyjnym. Place wszystkich urzędników zostały podwyższone, na co zaprowadzono nowy podatek w tych guberniach. — Wydało w roku 1852 rozporządzenie,

ze uczniowie szkół wojskowych, którzy z jakiegobądź powodu nieukończyli kursu nauk, niemają być przypuszczani do korpusu grenadierów gwardyi i 6go korpusu armii, zostało dla braku oficerów w ten sposób zmodyfikowane, że zakaz ten pozostaje prawomocnym tylko co do gwardyi i uczniów moskiewskiego korpusu kadetów.

Grecya.

(Obchód rocznicy wylądowania Króla w Nauplii. — Sprostowanie mylnej wiadomości.)

W Atenach obchodzono 7go uroczystość rocznicy wylądowania Jego Mości Króla w Nauplii odśpiewaniem *Te Deum* i wyprawieniem balu, na który tą razą zaproszono także i admirała francuskiego Bouet de Villaumez i rozmaitych oficerów francuskich. Admirał wydał rozkaz dzienny do wojska z tem obwieszczeniem, że jeden batalion ma temi dniami odpłynąć z Pireju. Jestto więc początek ściągania wojsk obcych z Grecyi. W następstwie tych stosunków nowych wychodzi znów dziennik „Aeon“, którego drukarnię zburzyli żołnierze francuscy w miesiącu wrześniu 1854 i równocześnie redaktora uwięzili.

Moniteur Grec zawiera następujące sprostowanie: „Dziennik grecki *Nadsieja* donosił przed miesiącem o odwiedzinach p. Delyani, jeneralnego sekretarza w ministerjum spraw zewnętrznych w imieniu rządu greckiego u Feruk-Khana przy sposobności wylądowania jego w Pireju. Mylną tę wieść sprostowaliśmy natychmiast. Dzienniki francuskie powtórzyły jednak wiadomość podaną przez dziennik wspomniany z dodatkiem niektórych nowych jeszcze szczegółów. Upoważniono nas do oświadczenia, że żaden z urzędników publicznych nie odwiedzał posła perskiego, i że rząd o pobycie jego nie otrzymał żadnego doniesienia urzędowego.“

Turecya.

(Wiadomości bieżące. — Odbudowanie Kandyi. — Niepokoje w Hercegowinie. — Szeik ul Islam niebezpiecznie chory. — Gielda. — Pułkownik Schindlöcker. — Kalendarz łaciński Grecy przyjmują.)

Do Marsylii zawinął dnia 14go b. m. okręt „Hydaspe“ z wiadomościami z Konstantynopola z dnia 5. lutego. Donoszą, że Sułtan i ministrowie ottomańscy subskrybowali na Smyrneńską kolej żelazną, na której budowę Porta niedawno dała koncesyę. — Rząd zamierza zająć się czynnie odbudowaniem Kandyi, zniszczonej ostatnim trzęsieniem ziemi, tudzież restaurowaniem gmachów w Synopie uszkodzonych bombardowaniem. — Liczni pielgrzymi dążą do Jerozolimy. — Rządowi przedłożono plan budowy kolei żelaznej z prowincyi iliryjskich do Adrianopola. — Dziennik *Presse d'Orient* donosi, że towarzystwo „des Messageries impériaes“ porozumiało się z rosyjskimi statkami pocztowymi względem kolejnego odbywania podróży do Marsylii. Paropływy towarzystwa „des Messageries“ odbywać będą podróż z Konstantynopola do Marsylii w przeciągu sześciu dni.

Wiadomości otrzymane z Konstantynopola tak lądem jak i na Tryest, sięgają po dzień 6. b. m. Według doniesień *Triest. Ztg.* wysłano ze Stambułu kilku inżynierów wojskowych do zburzonego trzęsieniem ziemi miasta Kandyi, by je według nowego planu znowu odbudować. Wszystkie zabudowania mają być z kamienia i cegły. W Synopie pracują usilnie nad budowaniem nowych okrętów wojennych. — Wybierającym się do Mekki pielgrzymom oddano paropływ turecki „Szaiki Szadi“ do dyspozycyi. Okręt ten powtórzy żeglugę tę kilkakrotnie, i zabierać będzie pielgrzymów z rozmaitych po drodze leżących stacyi. Ubogim dozwolono przewozu bezpłatnego.

Od niejakiego czasu wsczęły się niepokoje w Hercegowinie, i dlatego też wysłano wojska do tej prowincyi. Władze tamtejsze kazały żołnierzom rozkwatować u mieszkańców, i na co obie strony się uzalają. Uradzono więc, by wybudować koszary wojskowe kosztem mieszkańców, a rząd ma tylko plac na to oznaczyć.

Dnia 5 udał się Sułtan z pałacu swego Dolma-Bagece do pałacu w Stambule, dokąd wezwał Reszyda Baszę i Riza Baszę. Po długiej i tajnej naradzie z obydwojema ministrami pospieszył Riza Basza do Szeika ul Islam, który śmiertelnie zachorował. Według obyczaju tureckiego osłaniają wielką tajemnicą osobę tego najwyższego naczelnika duchownego, i dlatego też trudno się dowiedzieć o bliższych szczegółach jego słabości; utrzymują jednak z pewnością, że z choroby tej nie wyjdzie. Szeik ul Islam jest jedną z najważniejszych osób w państwie, a od wyboru i sposobu myślenia jego następcy zależy będzie ułatwienie lub utrudnienie przeprowadzenia hał-humajunu na rzecz chrześcijańskich poddanych Sułtana.

Na giełdzie stambulskiej wydarzyło się 3. b. m. zgorzenie. Po zgonie dawniejszego dyrektora giełdy, p. Ducci, wybrano jednomyślnie miasto dyrektora komitet, który przedewszystkiem rozporządził, by każdy przychodzący na giełdę złożył pewną należność na opędzenie kosztów. Ogłoszono też w dziennikach i w proklamacjach, że kto należności tej nie uiści i karty wstępu nie uzyska z dniem 3. b. m., nie będzie mógł przychodzić na giełdę. Później jednak przyzwolono i na to, że bilet do wstępu można za złożeniem przepisanej opłaty otrzymać przy wniściu na giełdę, a dla lepszego utrzymania porządku kazał minister policji postawić dwóch kawasów na straży. Za otworzeniem giełdy zeszli się bankierowie, kupcy i ajenci handlowi i wykazali się biletami dawniej już uzyskanym, lub płacili osobno za bilet; liczba jednak tych, którzy biletu nie posiadali i kupić go nie chcieli, była nierównie większa. Niepomagały ni groźby, ni prośby; wszczęto wrzawę ogromną i ciśnięto się tłumnie na giełdę; kawasy bronili się jak mogli, lecz wkońcu ulegli przewadze, poczem wszedł cały ten tłum hałaśliwy bezpłat-

nie na giełdę. Napaśnicy nie poprzestali jednak na tem, lecz wpadliszy na giełdę zaczęli wymyślać na komitet, który natchmiast upraszał o uwolnienie od obowiązków. Dymisji tej nie przyjęto; najznakomitsi kupcy wyrazili komitetowi szczerze swe ubolewanie nad tym wypadkiem, po czem członkowie komitetu pozostali i nadal przy obowiązku, lecz żądali skarcenia napaśników. Na odbytem posiedzeniu uchwalono wyłączyć od uczestnictwa na giełdzie czterech głównych sprawców zamieszania, a to na tak długo, pokądby członków komitetu publicznie nie przeprosili.

Z Bagdadu donoszą z 5. stycznia: C. k. misya austriacka stojąca pod rozkazami pułkownika Schindlöcker'a wyruszyła po 10 dniowym pobycie w Bagdadzie do Persyi; dwór w Teheranie kazał poczynić wszelkie przygotowania do jej przyjęcia.

Greko-nieunicki patriarcha rozporządził, by począwszy od przyszłego popielca obchodzono uroczystości kościelne według nowego a nie według dawnego kalendarza greckiego.

Azya.

(Przyjaźne stosunki Chana Khiwy z Persyą.)

Przedsięwzięte kroki Anglików przeciw Persyi rozniosły postrach nawet w głębi Azyi. Chan Khiwy, który przedtem bardzo mało zważał na granice Persyi i za wpadnięciem swem do Khorasanu uprowadzał częstokroć tysiące mieszkańców z kraju i przesiedlał w inne kraje, odesłał teraz Persyi 10.000 rodzin szczepu turkomańskiego, które przedtem były pod panowaniem Szacha, i 1000 perskich familii Khorasanu. O wyprawionem równocześnie poselstwie Chana do dworu w Teheranie, jużesmy donieśli.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 16. lutego. Cesarz Napoleon zagał dziś sesyę zgromadzenia prawodawczego następującą przemową: „W przeszłym roku kończyłem wstępną przemowę moją wezwaniem pomocy boskiej błagając Wszechmocnego, by przewodniczył usiłowaniom naszym w duchu odpowiednim sprawie ludzkości i cywilizacyi. Prośba ta zdaje się została wysłuchana; pokój został podpisany a pojedyncze trudności w przeprowadzeniu traktatu paryskiego szczęśliwie zostały pokonane. Spór między Królem pruskim a Związkiem szwajcarskim stracił wszelką cechę wojenną i możemy mieć nadzieję bliskiego i pomyślnego zagodzenia. Jedność przywrócona między mocarstwami opiekuńczemi Grecyi czyni nadal niepotrzebnem przedłużenie pobytu wojsk angielskich i francuskich w Pyreju. Jeżeli pozałowania godny spór powstał względem sprawy neapolitańskiej, to przypisać go należy tylko życzeniu ożywiającemu zarówno rząd Królowy Wiktoryi jak i mój własny, ażeby wszędzie działał na korzyść ludzkości i cywilizacyi. W obecnej chwili, kiedy najlepsze porozumienie panuje między wszystkiemi mocarstwami musimy szczerze pracować nad tem, by wewnątrz kraju uporządkować i rozwinąć siły i bogactwa narodu. Musimy walczyć z przykrościami, od jakich żadne społeczeństwo postępujące nie jest wolne.“

Następnie rozbiiera mowa sprawy wewnętrzne. „Stan kraju pomyślny, pomimo wojny i nieobfitych zbiorów; niestałe dochody pomnożyły się, jednak część ludu cierpi niedostatek; zapomogi prywatne i rządowe niesą dostateczne. Cesarz postanowił zmniejszyć wydatki nieodkładając wielkich robót, zmniejszyć niektóre podatki nierobiąc uszczerbku finansom. Budżet na rok 1858 będzie w równowadze, dochód (produit) z pożyczki wystarczy na pokrycie kosztów wojny. Budżet wojny i marynarki będzie zredukowany. Kontyngens armii ustanowiony na 100.000 ludzi, o 20.000 większy nad zaciąg w czasie pokoju; ale według systemu przyjętego uchwałą Cesarza, dwie trzecie części rekrutów tylko dwa lata zostawać mają w czynnej służbie a potem tworzyć będą rezerwę, która przy pierwszym niebezpieczeństwie wzmocni armię na 600.000 żołnierza. Żołd wojsk w kraju konsystujących zostanie podwyższony; pięć milionów franków wyznaczono na podwyższenie płacy niższym urzędnikom. Od 1. stycznia 1858 zniesiony będzie 10procentowy dodatek do podatku wojennego. Ponieważ 23 milionów wykreślono z budżetu, przeto Cesarz ku pokryciu niedoboru i odpowiadając powtórnie wyrażonemu życzeniu zgromadzenia prawodawczego kazał wziąć pod rozwagę projekt zaprowadzenia nowego podatku od majątków ruchomych. — Więzienie galerowe w Cayennie przeniesione będzie dla względów sanitarnych do Afryki.“

Paryż, 17go lutego. Wczoraj wieczór renta 3proc. 68.65. — Dziś będzie pierwsze posiedzenie zgromadzenia prawodawczego. Rząd przedłoży projekta pod obrady. Wczorajszą mowę Cesarza poprzybijano po rogach ulic.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 11go lutego. Spęd bydła rzeźnego na targu dzisiejszym wynosił w ogóle tylko 51 sztuk wołów. Sprzedali: Dawid Pflanzler z Brzeska 20, Jakób Schindler także z Brzeska 20, i Josel Rotter z Limanowa 11 sztuk — razem 51 sztuk wołów. Mały spęd i żywe dopytywanie się o bydło rzeźne popędziły cenę w górę. Najwyższa cena za parę wołów ważących 800 funtów mięsa i 100 ft. łoju wysiła 515 r. w. w.; najniższa cena za parę ważącą 560 funtów mięsa i 20 ft. łoju wynosiły 317 r. w. w.; przeciętna cena za parę wołów ważących 695 ft. mięsa i 70 ft. łoju była 428 r. w. w. Na przyszły tydzień mają przypędzić z Galicyi 150 sztuk wołów.

